

Nr 27

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva viss utvidgning av gällande rätt till varvsindustrirestitution, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 6 februari 1959 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 64, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 juli 1959 till och med den 31 december 1961 i fall, då särskilda skäl föreligger, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, må åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution.

Beträffande *propositionens huvudsakliga* innehåll må här anföras följande.

Genom särskilda tidsbegränsade bemyndiganden har Kungl. Maj:t av riksdagen fått befogenhet att medgiva viss utvidgning av rätten till varvsindustrirestitution enligt 1929 års förordning angående tullrestitution. Nu gällande bemyndigande utgår den 30 juni 1959. I propositionen hemställs om fortsatt bemyndigande i angivet hänseende för tiden till utgången av år 1961.

Vidare föreslås visst tillägg i tullrestitutionsförordningen beträffande den materiel för vilken varvsindustrirestitution må kunna åtnjutas.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929
(nr 307) angående tullrestitution**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 4 oktober 1929 angående tullrestitution skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

Idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (varvsindustrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd, *utrustningskaj* eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (varvsindustrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

Denna förordning skall äga tillämpning från och med den 1 januari 1958.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 398 av herr Spetz *m. fl.* och II: 484 av herr Johansson i Öckerö *m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 64 måtte besluta sådan ändring i tullrestitutionsförordningen att varvsindustrirestitution får åtnjutas för materialier till inregistrerade fiske- eller fraktfartyg, även om fartygets bruttodräktighet understiger 70 ton, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 484.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns i propositionen å sid. 3—7.

I de förevarande motionerna erinrar motionärerna inledningsvis om att tullrestitutionen är underkastad en viktig inskränkning. Såvitt angår svenska fartyg kan restitution av tull nämligen endast medgivas då fråga är om fartyg med mer än 70 tons bruttodräktighet. Flertalet fiskefartyg och även vissa lastfartyg faller under nämnda storleksgräns. Härigenom är såväl de mindre varven som fiskerinäringen och den mindre fraktfarten i stor utsträckning utestängda från möjligheten att erhålla tullrestitution. Detta innebär en uppenbar orättvisa mot de kategorier som ur många synpunkter får anses ha bäst behov av ifrågavarande förmån. Tullavgiften kan i många fall innebära en mycket kännbar belastning. Mest betungande är i regel tullen på motorn, vilken kan uppgå till närmare 10 000 kronor.

Frågan behandlades vid 1958 års A-riksdag i de likalydande motionerna I: 57 och II: 85. Dessa motioner avstyrktes i bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 44. Motionärerna har uppfattat utskottets uttalande i nämnda betänkande så, att frågan skulle komma till en positiv lösning i samband med förlängningen av bemyndigandet att lämna s. k. varvsindustrirestitution.

Med hänsyn till frågans betydelse för såväl fiske- och fraktnäringen som de mindre varven föreslår motionärerna, att varvsindustrirestitution får åtnjutas för materialier till inregistrerade fiske- eller fraktfartyg även om fartygets bruttodräktighet understiger 70 ton. Motionärerna understryker särskilt, att en sådan ändring skulle betyda en viss lättnad i den ekonomiska situationen för de mindre varven, vilka sedan flera år varit pressade och drabbats av särskilda påfrestningar i samband med konjunkturförsvagningen. Vidare framhålles att en sådan justering som den av motionärerna föreslagna inte kan anses föregripa ställningstagandet till frågan om det framtida nordiska ekonomiska samarbetet.

Utskottet

Sedan år 1944 har Kungl. Maj:t av riksdagen lämnats tidsbegränsade bemyndiganden att, då särskilda skäl därtill föreligger, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, får åtnjuta sådan tullrestitution, trots att de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution. Denna utvidgning av rätten till varvsindustrirestitution har föranletts av att varven för sin produktion i stor utsträckning varit beroende av varandras bistånd vid anskaffningen av material från utlandet. Nu gällande bemyndigande utgår den 30 juni 1959.

I propositionen hemställes om fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t i angivna hänseende för tiden till utgången av år 1961.

Utskottet finner i likhet med departementschefen att de skäl, som tidigare motiverat den utvidgade rätten till varvsindustrirestitution, alltjämt är för handen och tillstyrker därför att Kungl. Maj:t erhåller det begärda bemyndigandet.

Sedan förordningen angående tullrestitution tillkom år 1929 har metoderna för byggande av fartyg väsentligt förändrats. Detta har kommit till uttryck i kortare bäddtider än tidigare. Numera byggs ofta hela skrovsektioner i verkstäder för hopmontering på stapelbädd, varefter fartyget färdigställs vid utrustningskaj. Gällande bestämmelser angående tullrestitution har tillämpats så, att restitution beviljats för varvens tekniska utrustning för stapelbäddar men ej för utrustning, som kommit till användning vid arbeten i verkstäder eller vid utrustningskajer.

Med hänsyn till den utveckling, som metoderna för fartygsbyggande undergått, anser departementschefen att anledning inte längre föreligger att i restitutionshänseende göra skillnad mellan materiel till utrustningskajer och till exempelvis stapelbäddar. För att undvika att ojämnhet uppkommer vid den praktiska tillämpningen förordas därför i propositionen att ett tillägg göres i tullrestitutionsförordningen av innebörd att restitution kan erhållas även av tullen å från utlandet importerade materialier avsedda för varvens utrustningskajer.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot detta förslag och tillstyrker således propositionen även i denna del.

I gällande tulltaxa är bl. a. alla lastfartyg av annat material än järn samt lastfartyg av järn med mer än 70 tons bruttodräktighet tullfria. Detsamma gäller fiskefartyg oavsett deras material och storlek.

För att inte tullfriheten för vissa fartyg skall försätta de svenska fartygstillverkarna, vilka har att erlagga tull för materiel, som användes vid fartygstillverkningen, i ett sämre läge än deras utländska konkurrenter, kombineras tullfriheten för fartygen med en bestämmelse om varvsindustri-

restitution. Enligt gällande bestämmelser är emellertid rätten till varvsindustrirestitution begränsad. Sådan restitution kan således endast medgivas beträffande svenskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet. Beträffande utländskt fartyg kan restitution medgivas, om det är byggt av järn oavsett storleken, men om det är byggt av annat material endast om fartyget har en bruttodräktighet av mer än 70 ton.

I de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 398 och II: 484 har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i förordningen angående tullrestitution, att varvsindustrirestitution får åtnjutas för materiel till inregistrerade fiske- och fraktfartyg, även om fartygets bruttodräktighet understiger 70 ton. Till stöd för yrkandet har bl. a. anförts, att flertalet fiskefartyg och även vissa lastfartyg har mindre än 70 tons bruttodräktighet och att dessa därför är utestängda från möjligheten till tullrestitution. Detta anser motionärerna innebära en uppenbar orättvisa mot de kategorier, som ur många synpunkter är i bäst behov av denna förmån. Vidare framhålles att behovet av ändrade författningsbestämmelser är störst beträffande motorerna, där tullen i många fall medför en kännbar belastning.

Enligt utskottets mening finns visst fog för en annan gränsdragning än den hittills gjorda i detta hänseende. Den nuvarande tontalsgränsen sammanfaller med de gränser, som gäller vid tulltaxering av vissa fartyg. Av praktiska skäl synes det erforderligt att restitutionsrätten inte utsträcker till fartyg av alltför ringa storlek. Man kan heller inte bortse från att den inhemska produktionen av material till fartyg är beroende av visst tullskydd. Utskottet finner frågan vara av sådan omfattning och beskaffenhet, att den inte kan lösas utan närmare överväganden av näringspolitisk och tullteknisk natur. Utskottet är därför inte berett att nu taga ställning till det i motionerna aktualiserade spørsmålet men förutsätter att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan.

Under åberopande av vad ovan anförts avstyrker utskottet bifall till de likalydande motionerna I: 398 och II: 484.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande proposition nr 64 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 398 av herr Spetz m. fl. och II: 484 av herr Johansson i Öckerö m. fl.,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 juli 1959 till och med den 31 december 1961 i fall, då särskilda skäl föreligger, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, må åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna in-

förts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution.

Stockholm den 2 april 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Hagberg*, Eriksson, Snygg, Spetz, Jansson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Oscar Carlsson, Bengtson och Mattsson; samt

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Sundström, Brandt i Aspabruk, Kärrlander, Magnusson i Borås, Gustafson i Göteborg*, Asp, Darlin, Eriksson i Bäckmora och Rydén*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Hagberg, Spetz, Söderquist, Bengtson, Mattsson, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Darlin, Eriksson* i Bäckmora samt *Rydén*, vilka under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 398 av herr Spetz m. fl. och II: 484 av herr Johansson i Öckerö m. fl. ansett att utskottets hemställan bort ha följande innehåll:

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 64 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt med bifall till de likalydande motionerna I: 398 och II: 484,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution med den ändring, som framgår av följande såsom *utskottets förslag* be-tecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

3 §.

Idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd, utrustningskaj eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (varvsindustrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

Utskottets förslag

3 §.

Idkare av varvs- eller verkstadsrörelse ävensom fartygsägare äger att efter verkställd byggnad, ombyggnad, reparation, inredning eller utrustning, inberäknat förseende med reservdelar, av svenskt eller utländskt fartyg av mer än 70 tons bruttodräktighet, utländskt järnfartyg *samt i fartygsregistret införda fiske- eller fraktfartyg* även av 70 tons bruttodräktighet eller därunder, eller av skeppsdocka, dockport, ponton, slip, stapelbädd, utrustningskaj eller mudderverk, för vilkas byggnad, ombyggnad, reparation, inredning, utrustning eller sjösättning använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (varvsindustrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom fem år före arbetets slutförande av honom införts från utlandet. I fråga om svenskt fartyg, som är undantaget från ovillkorlig mätningsskyldighet, skall beträffande varvsindustrirestitution 70 tons bruttodräktighet anses motsvara 20 meters längd, mätt enligt gällande förordning angående fartygs byggnad och utrustning. Rätt till varvsindustrirestitution gäller jämväl i avseende å materialier, som gått förlorade vid arbetets utförande.

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att under tiden från och med den 1 juli 1959 till och med den 31 december 1961 i fall, då särskilda skäl föreligger, medgiva att näringsidkare, som erhållit rätt till varvsindustrirestitution, må åtnjuta sådan tullrestitution, oaktat de av honom använda artiklarna införts av annan näringsidkare, som erhållit rätt till enahanda slag av tullrestitution.